

9. Сковорода Г. С., Котляревський І. П. Вибране. – Харків : Прапор, 1990. – 299 с.
10. Сковорода Г. Повне зібрання творів: У 2-х т./ Г. Сковорода. – К. : Наукова думка, 1973. – Т. 1. – 532 с.
11. Філософський енциклопедичний словник / Ред. В. І. Шинкарук. – К. : Абрис, 2002. – 741 с.
12. Чижевський Д. Філософія Г. С. Сковороди / Д. Чижевський. – Харків, 2004. – 272 с.
13. Чиженко С. Ю. Вступ до філософії. Великі філософи / С. Ю. Чиженко. – Харків : Риф, 2005. – 512 с.

Боднар А.Я., канд. психол. н., доцент НаУКМА
Заїка А.Ю., аспірант НаУКМА (м. Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІВ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЇХ ДО ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Прагнення вітчизняної вищої педагогічної освіти до європейського науково-освітнього простору вимагає принципової зміни діяльності сучасних ВНЗ, що готують майбутніх філологів. Досвід провідних зарубіжних університетів свідчить, що процес підготовки майбутніх учителів реалізується ефективніше, коли з першого курсу навчання він максимально зближений з науково-дослідною роботою студента. Водночас в Україні науково-дослідна робота нерідко поставлена окремо від процесу навчання, тому випускники вищих педагогічних навчальних закладів недостатньо ефективно використовують досягнення науки в професійній діяльності, зазнають значних труднощів в організації власної дослідницької роботи, нездатні займатися дослідницькою роботою в умовах конфліктних ситуацій [4].

Останнім часом конфліктологічна проблематика набула великої значущості в усіх галузях професійної підготовки студентів-філологів, особливо в процесі підготовки їх до дослідницької роботи. Очевидним залишається брак кваліфікованих спеціалістів, що володіють технологіями ефективного спілкування та конструктивної поведінки в конфліктах, вміють адекватно розпізнавати, вчасно попереджувати та продуктивно вирішувати конфліктні ситуації [1].

У зв'язку з цим зростає науковий інтерес до проблеми розвитку конфліктологічної компетентності студентів-філологів, адже вміння будувати стосунки на засадах конструктивної взаємодії безпосередньо впливає на якість та продуктивність їх дослідницької діяльності.

Вивченню конфлікту та конфліктних ситуацій присвячені роботи В. Андрєєва, А. Анцупова, А. Гірника, Н. Гришиної, С. Ємельянова,

В. Зазикіна, А. Шипілова, М. Цюрупи та ін. Конфлікт у педагогічних системах досліджували Ш. Амонашвілі, С. Баникіна, З. Білоусова, В. Журавльов, А. Макаренко, Л. Міщик, Л. Мітіна та ін.

Питанням компетентності приділяли увагу Є. Барбіна, С. Вітвицька, О. Дубасенюк, Н. Кузьміна, В. Маслов, О. Пехота, М. Левківський. Досліджували конфліктологічну компетентність А. Анцупов, С. Баникіна, Є. Богданов, В. Зазикін, Л. Петровська, Н. Москвіна, Б. Хасан, Л. Цой.

Аналіз визначення поняття «конфліктологічна компетентність» та його зміст дає можливість виявити різні бачення щодо місця і значення такої компетентності в житті людини загалом та в професійній діяльності зокрема, а саме: конфліктологічну компетентність розглядають як складову соціально-психологічної компетентності, як складову загальної комунікативної компетентності, як окремий вид професійної компетентності, що має зв'язки з іншими видами компетентностей, зокрема, із соціально-перцептивною, аутопсихологічною, із адміністративно-правовою (або професійно-керівною), із психолого-педагогічною. [3]

Дослідження стану розв'язання в теорії і практиці вищої професійної освіти проблеми формування конфліктологічної компетентності майбутніх учителів-філологів в процесі підготовки до дослідницької роботи дозволило виявити деякі протиріччя, наприклад: між збільшеною потребою суспільства в студентах-філологах, здатних здійснювати науково-дослідну діяльність у реальному конфлікті в професійній сфері, і недостатньою сформованістю конфліктологічної компетенції у студентів-філологів вищих навчальних закладів; між удосконаленням процесу формування конфліктологічної компетенції у студентів-філологів під час вивченні психологічних дисциплін і недостатньою розробленістю способів, які можна використати практично, які підготовлені з урахуванням етапного характеру такої діяльності [2].

Таким чином, аналіз сучасних наукових публікацій з проблеми конфліктів засвідчує, що однією з важливих соціально-психологічних причин конфліктів є низький рівень конфліктологічної компетентності, а тому розвиток конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців є однією з умов їхньої успішної навчальної та подальшої професійної діяльності.

1. Анцупов А. Я. Конфликтология: Учебник для вузов / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – М. : ЮНИТИ, 1999. – 551 с.
2. Ефимова Е. Е. Формирование конфликтной компетентности будущего учителя : автореф. дис. канд. пед. наук / Е.Е. Ефимова. – Волгоград, 2001. – 189 с.
3. Самсонова Н. В. Конфликтологическая компетентность специалиста / Н. В. Самсонова // Вуз-XXI и культура. — Казань, 2000. – С. 37-40.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. – 6-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 310 с.